

Gordemodern

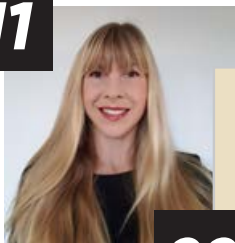
Jordemodern Tidsskrift sedan 1888

APRIL nr 2 2019

- 3 Redaktören
- 4 BB-hemma kommer till Malmö
- 8 Hiv, kvinnor, sexualitet och barnafödande
- 11 Sexit möjliggör samtal om det svåraste
- 14 Förlossningsskador
- 18 Nationella Bäckebotten Nätverket
- 21 Patientnämnden – en länk mellan patient och vård
- 24 Sjukvård är inte en rättighet för alla barn i Sverige
- 26 Min verklighet – lättläst bok om att vara hbtq och funkis
- 27 Vårdkedjans länkar måste hänga ihop
Reproduktiv hälsovård
- 32 Smer rapport 2019: 1 Livstecken efter sen abort
- 34 Barnmorskors förskrivningsrätt måste utökas!
- 36 Ordförande har ordet
- 38 SRAT: Nya strukturer nya förhållningssätt
- 40 En månad för uppmärksamhet av cellprovtagning
- 41 Hallå där: valberedningen
Maria Renström!

11

22

28

41

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvarig utgivare & förbundsordförande

Mia Ahlberg

Chefredaktör Margareta Rehn

margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning Birgita Klepke

Grafisk formgivning Åtta.45 Tryckeri AB

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB

Jordemodern utkommer 8 gånger per år

Prenumeration förnyas årligen - information på hemsidan barnmorskeforbundet.se

Annonsbokning

jane.fogelstrom@barnmorskeforbundet.se
08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser
den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
08-10 70 88
kansli@barnmorskeforbundet.se
www.barnmorskeforbundet.se

Barnmorskan

www.barnmorskan.se

Kvinnors rättigheter

Ibland är det laddat att tala om kvinnor. Särskilt kvinnors rättigheter. Ibland är det uppenbart att det behövs.

REDAKTÖR MARGARETA REHN

• **Ibland blir det** till och med skrämmande tydligt att just kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter måste bevakas och försvaras ideligen hela tiden. I mars var det dags för Commission on the Status of Women, CSW63, världens största kvinnokonferens.

I den svenska delegationen ingick förutom representanter från riksdag, regering och myndigheter även civilsamhället, däribland Sveriges Kvinnolobby, RFSU och organisationen MÄN.

På plats fanns också andra svenskar och även barnmorskor som deltog i olika sideevent.

Svenska media rapporterade inte särskilt mycket från CSW63. Den intresserade kunde möjligen följa de organisationer som fanns på plats via deras kanaler i sociala media.

Därför kan vi nu undra hur tonläget är där borta i New York när jämställdhet och kvinnors rättigheter – Kvinnokonventionen – ska diskuteras på internationell nivå i FN.

Är det jämställt och jämlikt? Är ”vi” hemma nu? Kan vi släppa garden, slappna av och föra samtal om hur vi konkret löser det som återstår att fixa för att uppnå jämställdhet?

Nej, dessvärre är det inte så.

Kvinnors mänskliga rättigheter är ingen självklarhet. Och kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter är ständigt föremål för diverse tyckanden, förslag och åtgärder.

Det gäller i Sverige, i Europa och i resten av världen.

Alla tycker och åsikterna är inte alltid förankrade i vetenskap och beprövad erfarenhet. Inte heller i de mänskliga rättigheterna – som ska gälla alla.

CSW 2019

– FN:S 63:E KVINNOKOMMISSION

Ett internationellt toppmöte för kvinnors rättigheter #CSW63 #CSW63swe
Huvudtema för CSW63 var "Social protection systems, access to public services and sustainable infrastructure for gender equality and the empowerment of women and girls". LÄS mer om CSW63 på barnmorskan.se

Save the date!

Årets tema för internationella barnmorskedagen 5 maj

#IDM2019 Midwives: Defenders of Women's Rights

Läs mer på internationalmidwives.org

Temadag abort

Fredag 24 maj 2019 klockan 9.30–16.00

Lokal ABF-huset, Z-salen, Sveavägen 41, Stockholm

Program – med reservation för ändringar. Registrering, kaffe och smörgås från klockan 09.30, programmet startar klockan 10.00.

- Välkomna!
Mia Ahlberg Svenska Barnmorskeförbundet och Eva Uustal SFOG
- Patientperspektiv på abort
Julia Wiklund
- Statens medicinsk-etiska rådets rapport om sena aborter
- Rättsliga rådets handläggning aborter efter v. 20
Lena Marions, docent
- Hjärnans utveckling hos prematurfödda vid gränsen för viabilitet
Ulrika Ådén professor neonatolog
- Fetucid fördelar- risker
Ingrid Säv gynnekolog överläkare
- Kan rutinultraljudet göras tidigare än v.18?
Eva Bergman ordförande Ultra-Arg
- Begreppet Livsduglighet ur ett juridiskt perspektiv
Sara Bäckström förbundsjurist RFSU

Lunch

- Högerradikala och nationalistiska partiers syn på sexualitet och kvinnors rättigheter i Sverige, Norden och Europa
Hans Linde förbundsordförande RFSU
- Konsensusdokument och riktlinjer för omvårdnad vid abort efter vecka 18+0
Kristina Gemzell professor, Helena Kopp Kallner docent, Sandra Rubio barnmorska och Catharina Zätterström barnmorska

Kaffe

- Spiralinsättning efter abort
Sara Hogmark gynnekolog, överläkare
- Preventivmedelsrådgivning i samband med abort
Helena Kilander, barnmorska PhD

Avslutande diskussion. Programmet slutar klockan 16.00.

Pris: 1000 kronor, kaffe förmiddag och eftermiddag samt lättare lunch ingår.

Anmälan via länk i Kalendarium på Svenska Barnmorskeförbundets hemsida www.barnmorskeforbundet.se

Barnmorskor med rätt kompetens i rätt antal

Kära barnmorskor, det som ligger främst i mina tankar i dag är kompetensförsörjning. Att det finns rätt antal barnmorskor och att rätt profession gör rätt sak i vården. Som ni vet tillbringar jag relativt många timmar på Sveriges Kommuner och Landsting i olika projekt inom regeringens satsning på kvinnors hälsa.

Gott så, även om jag som ordförande för Svenska Barnmorskeförbundet kan tycka att vi emellanåt skjuter bredvid målet. Den största och svåraste utmaningen för svensk hälso- och sjukvård i allmänhet – och för oss barnmorskor i synnerhet – är ju hur vi ska hinna med allt i en allt mer slimmad organisation med högre krav på patientsäkerhet och personcentrerad vård. Vi har i år framfört att det behöver vara fler barnmorskor ute i den kliniska vården och att den barnmorska som har lång erfarenhet måste värderas högre så att barnmorskor vill stanna i vården.

Jag ser tyvärr få kreativa lösningar på den helt avgörande frågan – barnmorskor med rätt kompetens i rätt antal. För mig utgör det själva grunden för att kunna bedriva en god och säker vård. Om vi är för få och många med kompetens och erfarenhet slutar, är det ytterst svårt att bibehålla hög kvalitet. Det tror jag att alla egentligen är överens om, men vi är inte ense om bra lösningar.

Så, vad händer då i denna fråga?

Att använda kompetens rätt blandas ofta ihop med arbetsuppgifter och vem

som får göra vad i vården. En sak som vi alla måste hålla i huvudet är att nästan inga uppgifter är direkt kopplade till barnmorskans legitimation, alltså uppgifter som en måste vara barnmorska för att få göra. I svensk vård gäller att det är den ytterst ansvariga för vården, kan vara en verksamhetschef, som bestämmer vem som har kompetens att utföra vissa vårdhandlingar. Det betyder att nästan vad som helst av det vi gör varje dag på jobbet kan delegeras till en annan yrkeskategori/person om den bedöms ha rätt kompetens.

Detta i kombination med en dålig arbetsmiljö för många barnmorskor, för få barnmorskor och svårt att rekrytera barnmorskor, har redan påverkat och kommer med all säkerhet att ännu mer påverka hur kvinnovården – reproduktiv hälsovård - organiseras och handläggs i Sverige framöver.

Därför är det otroligt viktigt att vi barnmorskor är noggranna med vilka uppgifter vi lämnar över till andra att utföra. Det handlar inte bara om just den enskilda arbetsuppgiften utan om en generell syn på vad kompetens är och

innebär för vårdens kvalitet. Det handlar om kvinnors hälsa och barnmorskans roll i framtiden.

En gång satt jag i en, stundom het, diskussion om detta när någon sa: ”Men Mia är det inte onödigt att barnmorskor med så lång utbildning hämtar saft och serverar mat”. Jag trodde att jag skulle ramla av stolen. Om det skulle handla om det vore saken ganska enkel, eller hur! Jag tog ett djupt andetag och förklarade att på grund av det ansträngda läget i vården, för få barnmorskor, måste barnmorskor lämna över avancerade och medicinska uppgifter till andra yrkeskategorier som inte har den formella kompetensen för uppgiften - men eventuellt den reella. Alltså det handlar inte om att hämta saft. Problemet som jag ser det när vi lämnar över avancerade medicinska uppgifter så sker det ofta på grund av en akut bristsituation och inte efter ett noggrant övervägande. Dessutom verkar det som om konsekvenserna av att flytta uppgifter från barnmorskor sällan är omgärdade av noggrann uppföljning och utvärdering av kvalitet, upplevelse och patientsäkerhet. Jag är också av den personliga åsikten att om för många uppgifter delegeras bort så kommer vi tappa kunskapen och helheten om hur saker hänger ihop för att kunna göra bra helhetsbedömningar.

Jag får rapporter om vissa helt slimmade organisationer där all kringpersonal tagits bort och där en del av arbetsdagen faktiskt handlar om att barnmorskor måste utföra arbetsuppgifter som verkligen inte kräver en barnmorskelegitimation. I sådana fall anser jag att lösningen

med en annan yrkeskategori är helt relevant. Men det är verkligen inte hela bilden.

Eftersom detta kommer att vara en stor och viktig uppgift för barnmorskeförbundet att värna barnmorskans kompetensområde framöver så ber jag er meddela oss om ni upplever att uppgifter som är barnmorskans ansvar och kräver en barnmorskans kompetens att utföra rätt och säkert flyttas till andra personalkategorier. Beskriv gärna eventuella konsekvenser också. Om vi inte belyser detta noggrant så kan det i värsta fall urholka vårt yrke på sikt och enligt mig försämra vårdens kvalitet – och därmed också påverka kvinnors reproduktiva och sexuella hälsa. För att kunna beskriva en möjlig utveckling är det bra att jag har konkreta exempel från vårdens verklighet – och det kan ni bidra med.

Så kära barnmorska glöm aldrig vad du är utbildad till att utföra, försvara ditt kompetensområde och kunnande om kvinnors reproduktiva och sexuella hälsa och dela med dig av dina tankar så kan vi alla jobba smart och strategiskt.

En profession – en organisation!

Vi hörs,

Mia

MIA AHLBERG FÖRBUNDSORDFÖRANDE
MIA.AHLBERG@BARNMORSKEFORBUNDET.SE

**6th EMA Education
Conference**
**The midwifery education
- fit for the 21st century**

Clarion Hotel & Conference Malmö Live
Malmö, Sweden
29 – 30 November 2019

emaeducation2019.se

